

Monnikenleven

Tekst | Armando Jongejan | abt Gerard Mathijssen | Karen de Heer
Beeld | Armando Jongejan

Een niét alledaagse blik in een alledaags leven geeft fotograaf Armando Jongejan ons.
Wat bezielt deze reportagefotograaf om ruim twee decennia het wel en wee van de Egmondse kloostergemeenschap te volgen?

Als freelance documentair fotograaf maakt Armando Jongejan graag contact met mensen in hun eigen omgeving. Hij is benieuwd hoe ze wonen, werken en leven. Naast foto's levert dit ook mooie gesprekken op.

"In 1995 maakte ik kennis met broeder Gerard, abt van de Sint-Adelbertabdij in Egmond. Ik werkte destijds aan een serie foto's van Egmondse dorpsportretten. Op de Adelbertusakker maakte ik toen een aantal foto's van broeders van de abdij. Daarna ben ik tussen 2002 en 2004 meer dan vijftientig keer in de abdij bij de broeders teruggekeerd. Gebedsdiensten,

werkzaamheden in en rond de abdij, bezigheden tijdens de spaarzame vrije tijd, alles werd door mij vastgelegd met een analoge camera. In alle rust, geconcentreerd werkend met slechts twaalf negatieven per cassette tot mijn beschikking. Pas na het ontwikkelen van de film en het afdrukken werd duidelijk of de foto was geslaagd. Het eindresultaat is in 2004 samengebracht in het fotoboek 'Een zoektocht'.

In mei 2016 werd ik door broeder Gerard via e-mail benaderd met de vraag of ik een nieuwe fotoreportage wilde maken over het dagelijkse leven in en om de Egmondse abdij. De reden was simpel

en toch ook wel bijzonder. De vijftienhonderd fotoboeken van 'Een zoektocht' waren uitverkocht en verrassenderwijs waren er verschillende nieuwe broeders in de Sint-Adelbertabdij ingetreden. Zoals broeder Gerard mij mailde: "In de abdij gaat het goed. Eigenlijk boven verwachting! Het huis wordt te klein voor de aspiranten! Wie had dat gedacht?"

Weerzien op de Adelbertusakker

Op 26 juni 2016 ben ik, wederom op de Adelbertusakker om zeven uur 's ochtends met deze nieuwe fotoserie gestart. Het was een prachtige dag, de opkomende zon scheen op het altaar. Het was nog

Intocht op de Adelbertusakker

Parkwei

Zalving tijdens paaswake

Inkleding novice in kapittelzaal

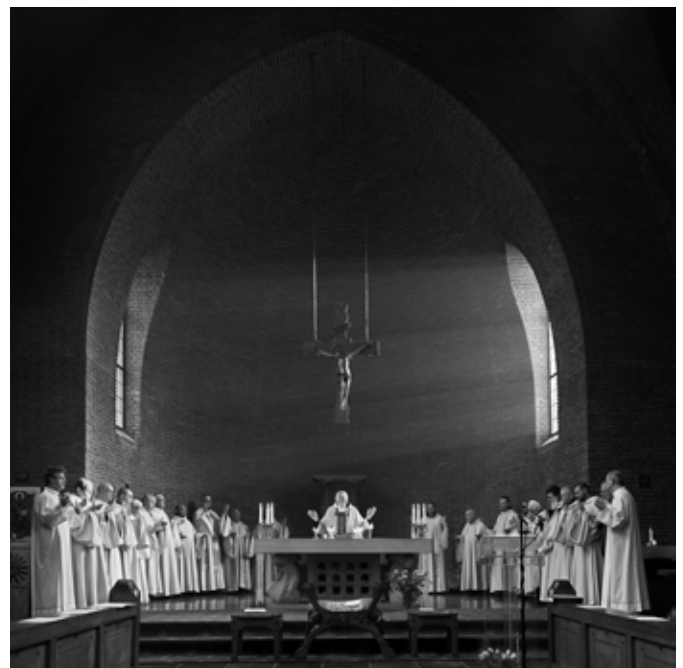
rustig. Een beperkt aantal bezoekers was op deze dienst afgekomen. Bij de tweede dienst om tien uur was het druk. Sindsdien ben ik zo'n vijftig keer met mijn camera in en rond de abdij aan de slag geweest: in de kas waar broeder Adelbert groenten kweekt voor de maaltijden, bij broeder Beda tijdens het schilderen

van prachtige iconen, in de sacristie met broeder Columba, enzovoorts. Veel mooie momenten en sommige ook bijzonder: zoals tijdens de feestelijkheden 's avonds ter gelegenheid van de tachtigste verjaardag van de abt. Normaliter zouden alleen monniken aanwezig zijn. Maar het was geen probleem, ik was een vertrouwd ge-

zicht geworden. Zo ook tijdens het feest van de zestigjarige professie van broeder Frans Melkert. De novicen hadden verschillende optredens voorbereid en je zag dat iedereen veel plezier had. Er werd bij uitzondering een Westvleteren Twaalf, Acht of Blond geschonken, een glaasje wijn, appelsap of zelfgemaakte likeur.

Feestavond verjaardag abt

Bidden Onze Vader rond altaar

Broeder Ole in kloostergang bij de wandklok en kerkklok

Broeder Cor bij het weiland

Armandomoment

Voor de tuin, de keuken en de inkopen is broeder Thijs verantwoordelijk. Dat is een veelomvattende taak. Gelukkig heeft hij in de tuin hulp van veel vrijwilligers. Vlak naast de keuken is één van de schuilkelders uit de Tweede Wereldoorlog. Daar worden aardappelen bewaard. Door wateroverlast was het licht in de donkere kelder stuk. Broeder Thijs gebruikte het

schijnsel van een kaars om aardappelen uit de schuilkelder te halen. Fotografisch prachtig licht in de duisternis. “Dank voor de grottenmonnik!”, reageerde de broeder toen ik hem de foto had toegezonden. Na ruim anderhalf jaar fotograferen hoorde ik soms tijdens mijn bezoek dat ik kort ervoor een ‘Armandomoment’ had gemist. Mijn aanwezigheid met de camera was langzamerhand een soort

vanzelfsprekendheid geworden. Broeder Thijs en zijn medebroeders koken soms voor wel zestig mensen. Spitskool wordt door broeder Michaël geflambeerd: “Dat geeft extra smaak!” Het geeft ook enorme vlammen. Soms is het raadzaam met je camera niet te dichtbij te willen komen. De tijdelijke professies van broeder Adelbert en broeder Columba in het

Broeder Adelbert en de kas

Broeder Michaël in de keuken

Broeder Thijs in de schuilkelder

najaar van 2017 maakten duidelijk dat een aantal nieuwe gezichten het voornemen heeft om deel uit te blijven maken van de gemeenschap in de Sint-Adelbertabdij. Een ontwikkeling die in 2004 niet werd verwacht.

Met de tijd mee

Ook voor de sinterklaasavond in 2017 in de kapittelzaal was ik uitgenodigd. Terwijl de monniken 'Sinterklaasje kom maar binnen met je knecht...' zongen, trad de

Sint (broeder Adelbert) in een prachtig kostuum met zijn eveneens zeer fraai geklede knecht Ton Kessing binnen. Elke broeder werd door de Sint op prikkelende wijze in een gedicht doorgelicht. De sfeer was heel ontspannen. Op het moment dat 'Sint Adelbert' met zijn gevolg, onder het gezang van 'dag Sinterklaasje, dáág, dáág', de kapittelzaal verliet werd er een glaasje glühwein gedronken. Toen broeder Adelbert en Ton Kessing na afloop terugkeerden, kregen ze tot hilariteit van allen

van de abt te horen dat ze jammer genoeg Sinterklaas hadden gemist.

Op 14 december 2017 overleed pater Arnold van der Drift, bij velen beter bekend als broeder Nol. Zoals broeder Gerard het verwoordde: "Hij is op zijn cel in de Sint-Adelbertabdij onmerkbaar zachtjes weggeleden." Er werd met veel respect en liefde over broeder Nol gesproken: vriendelijk, intelligent, een vriend en vertrouwensman. Het afscheid in de kerk en op de begraafplaats in de tuin van de abdij

Trappenhuis

was ingetogen en indrukwekkend. De diakenwijding van broeder Steve in maart 2018 tijdens een speciale viering in de kerk sluit deze fotoreportage af. De laatste keer dat een diakenwijding plaatsvond in de abdij was veertien jaar geleden. Het was een mooie plechtigheid in een volle kerk. Er is veel veranderd de afgelopen twintig jaar. De smartphone is ook in de abdij gemeengoed geworden; broeder Gerard zet regelmatig foto's van het dagelijkse leven

op zijn Facebookpagina. Er zijn nieuwe gezichten in de abdij. Broeders zijn novice geworden of hebben hun tijdelijke professie gedaan. Veel is ook hetzelfde gebleven. In de kloostergang staat broeder Ole zes keer per dag te wachten bij de wandklok en het touw van de kerkklok. Deze van oorsprong Noorse broeder is soms twintig minuten voor het luiden van de bel al op deze plek. Hij houdt de tijd scherp in de gaten en luidt de klok op de minuut nauwkeurig.

Nieuw boek

Deze en andere gebeurtenissen uit het dagelijkse leven zijn vastgelegd in het boek 'Monnikenleven'. Het is een fotografisch beeldverhaal weergegeven in zwart-wit in een vierkant boek met vierkante foto's, kenmerkend voor de stijl van Jongejan. Hij maakte de foto's met de Nikon D800 en de Nikkors 2.8/24-70 en twee foto's met de 2.8/105VR. "Ik kijk vierkant en met de D800 heb ik genoeg pixels over", vertelt hij met een knipoog.

Sinterklaasfeest in de kapittelzaal

Abt Gerard Mathijssen met wie Jongejan veelvuldig contact heeft, verwoordt het als volgt: "Beelden zeggen dikwijls zoveel meer dan woorden. En de cultuur van nu is een cultuur van beelden, meer dan van theorieën. Een foto kan een nieuwe wereld voor je openen. Terwijl een betoog de geest vermoeit, stimuleert het beeld de fantasie. Een monnik kan vertellen over wat hem beweegt, en schrijven over wat hem bezielt, maar altijd blijft de buitenstaander nieuwsgierig naar hoe het leven binnen de abdij er nu in feite uitziet." ■

Diakenwijding broeder Steve en handoplegging door bisschop Jos Punt

Uitvaart van broeder Arnold in de kerk

Armando Jongejan volgt sinds 1995 met zijn camera het Egmondse kloosterleven. Eerder verschenen al drie boeken van zijn hand hierover. Met zijn meeste recente boek 'Monnikenleven' is nu een mooi vierluik beschikbaar. Dit biedt de lezer een blik op het alledaagse, maar tevens verrassende leven dat

zich afspeelt binnen de muren van de abdij. Een leven dat anders voor velen aan het zicht onttrokken zou zijn gebleven, wordt hiermee inzichtelijk gemaakt. Een leven van mensen zoals wij, maar dan in een andere omgeving.

Meer informatie over het werk van Armando Jongejan en het boek Monnikenleven:

<http://www.contrastfotografie.nl/html/boek-monnik.html>

Meer informatie over de abdij:

<https://www.abdijvanegmond.nl>